

ภัทรธินันท์ ทองโสม, กนกทิพย์ ทิพย์รัตน์, นิคมล ปัญสุวรรณ, สุปียา จันทรมณี, ฉันทพิชญา พิกุล, ลัดดา ธรรมการันต์, วงศกร อังคะคำมูล, ไผท สิงห์คำ

ทีมประเมินสถานการณ์สาธารณสุข (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 26 ระหว่างวันที่ 28 มิถุนายน - 4 กรกฎาคม 2558 ทีมประเมินสถานการณ์สาธารณสุข กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. การระบาดของโรคปอดอักเสบเป็นกลุ่มก้อนในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนแห่งหนึ่ง จังหวัดปทุมธานี พบมีเด็กป่วย จำนวน 9 ราย เป็นเพศชาย 4 ราย และหญิง 5 ราย อายุระหว่าง 3 เดือน - 2 ปี เด็กส่วนใหญ่มีประวัติคลอดก่อนกำหนด และไม่ได้รับวัคซีน รายแรกเริ่มป่วยวันที่ 17 มิถุนายน 2558 และรายสุดท้ายวันที่ 25 มิถุนายน 2558 อาการมีไข้ ร้อยละ 100 เหนื่อยหอบ ร้อยละ 85.71 มีเสมหะและไอ ร้อยละ 71.43 และมีน้ำมูก ร้อยละ 28.57 เข้ารักษาเป็นผู้ป่วยในที่โรงพยาบาลธัญบุรี จำนวน 9 ราย เด็กใน 9 ราย ส่งต่อไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลปทุมธานี จำนวน 2 ราย ใส่ท่อช่วยหายใจ 1 ราย แพทย์วินิจฉัย Pneumonia 7 ราย Tachypnea 1 ราย และ Acute Bronchitis 1 ราย แพทย์ได้ส่งเก็บ nasal swab จำนวน 4 ราย ที่โรงพยาบาลธัญบุรี 2 ราย และโรงพยาบาลปทุมธานี 2 ราย ตรวจด้วย Rapid test for RSV ผล negative และ Rapid test for Influenza 3 ราย ที่โรงพยาบาลธัญบุรี 1 ราย และโรงพยาบาลปทุมธานี 2 ราย ผล negative ได้รับ Antibiotic และ Oseltamivir ทุกราย อยู่ระหว่างรอผลทางห้องปฏิบัติการ

2. การระบาดของโรคมือเท้าปากเป็นกลุ่มก้อนในศูนย์เด็กเล็กแห่งหนึ่ง จังหวัดร้อยเอ็ด พบผู้ป่วยโรคมือเท้า จำนวน 11 ราย เป็นเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 6 ราย เป็นญาติกับเด็กในศูนย์เด็ก จำนวน 5 ราย เป็นเพศชาย จำนวน 7 ราย เพศหญิง 4 ราย อายุต่ำสุด 1 ปี 1 เดือน สูงสุด 5 ปี อาการและอาการแสดงที่พบ คือ มีแผลในปาก ร้อยละ 100 มีตุ่มที่ฝ่ามือ ร้อยละ 45.4 มีตุ่มที่ฝ่าเท้า ร้อยละ 18 ไข้ต่ำ ๆ ร้อยละ 72.7 รายแรกเริ่มป่วย 27 มิถุนายน 2558 ไม่ได้ได้รับการรักษาและมาเรียนตามปกติ รายล่าสุดเริ่มป่วย 2 กรกฎาคม 2558 รับการรักษาที่คลินิก จำนวน 1 ราย เก็บตัวอย่าง Throat swab จากผู้ป่วย ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ จำนวน 6 ราย ส่งตรวจที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อยู่ระหว่างรอผลทางห้องปฏิบัติการ

จากการสอบสวนโรคในพื้นที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตั้งอยู่ใน หมู่ 4 ตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย เปิดรับเด็กอายุ 1.5 ปี - 4 ปี นักเรียนทั้งหมด 48 คน มีห้องเรียน จำนวน 1 ห้องเรียน ครูพี่เลี้ยงเด็ก 4 คน สภาพแวดล้อมที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นอาคารชั้นเดียว ห้องเรียนโล่งสะอาด อากาศถ่ายเทดี จัดอุปกรณ์และของเล่นอย่างเป็นระเบียบ มีการทำความสะอาดพื้นและห้องน้ำด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อวันละ 1 ครั้ง น้ำดื่มเปิดจากก๊อกใส่แก้ว มีการแยกแก้วน้ำเฉพาะสำหรับเด็กแต่ละคน อุปกรณ์การรับประทานอาหาร อุปกรณ์เครื่องนอนเด็ก มีแยกเฉพาะเด็กแต่ละคน ให้ผู้ปกครองนำไปซักทำความสะอาดทุกวันศุกร์ ปักจยเสี่ยงที่เอื้อต่อการแพร่เชื้อ คือ การเล่นคลุกคลีกันในห้องเรียน เล่นของเล่นร่วมกัน ถึงแม้จะมีแก้วน้ำใช้ส่วนตัว แต่ก็ยังพบการใช้แก้วน้ำและผ้าเช็ดมือร่วมกัน กิจกรรมการป้องกันควบคุมโรคปอดอักเสบในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม - 5 กรกฎาคม 2558 ทำความสะอาดศูนย์เด็กเล็ก รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ของเล่น ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ ให้ความรู้คำแนะนำ แจกเอกสารแผ่นพับเรื่องโรคมือเท้าปากแก่ผู้ปกครองเด็กและให้สุขศึกษาประชาสัมพันธ์เรื่องการป้องกันการแพร่กระจายโรคผ่านทางหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน โดยเน้นในเรื่องสุขวิทยาส่วนบุคคล ถ้ามีเด็กป่วย ให้แยกผู้ป่วยและให้หยุดเรียนจนกว่าจะหาย

3. ผู้ป่วยยืนยันโรคไข้เลือดออกเสียชีวิต 1 ราย จังหวัดระนอง เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2558 ได้รับแจ้งว่าพบผู้ป่วยเสียชีวิตด้วยโรคไข้เลือดออก 1 ราย ผลการสอบสวนโรค ผู้ป่วยเป็นเพศชาย อายุ 9 ปี ไม่มีโรคประจำตัว ขณะป่วยอาศัยอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง เชื้อชาติไทย ศาสนาอิสลาม เป็นนักเรียนโรงเรียนบ้านสำนัก เริ่มป่วยวันที่ 8 มิถุนายน 2558 ด้วยอาการไข้ มีผื่นขึ้นบริเวณด้านหน้าขาทั้ง 2 ข้าง ไม่ได้เข้ารับการักษา วันที่ 9 มิถุนายน 2558 อาการไม่ดีขึ้น รับการรักษาที่รพ.สต.ม่วงกลวง แรกรับอุณหภูมิร่างกาย 39 องศาเซลเซียส เข้าหน้าให้ยากกลับไปทานที่บ้าน เวลา 13.00 น. อาการไม่ดีขึ้น กลับมารักษาที่รพ.สต.อีกครั้ง ด้วยอาการผื่นหนาตามตัว

แขนขา และหลังมีอาการคันร่วมด้วย ส่งต่อโรงพยาบาลกะเปอร์ เวลา 14.10 น. แรกรับอุณหภูมิร่างกาย 39.5 องศาเซลเซียส อัตราการเต้นของหัวใจ 96 ครั้งต่อนาที อัตราการหายใจ 22 ครั้งต่อนาที tourniquet test ให้ผลบวก แพทย์วินิจฉัย ใช้เฉียบพลัน (Acute febrile illness) ให้ยาไปรับประทานที่บ้าน แพทย์นัดเจาะเลือด วันที่ 11 มิถุนายน 2558 แรกรับผู้ป่วยยังมีไข้สูง อุณหภูมิร่างกาย 39 องศาเซลเซียส ความดันโลหิต 100/60 มิลลิเมตรปรอท อัตราการเต้นของหัวใจ 100 ครั้งต่อนาที อัตราการหายใจ 22 ครั้งต่อนาที ไอมีเสมหะ เจ็บคอ ไม่มีน้ำมูก ทานอาหารได้น้อย อาเจียนอ่อนเพลีย ผลการตรวจความสมบูรณ์ของเม็ดเลือด พบเม็ดเลือดขาว 6.4 เซลล์ต่อลูกบาศก์ เกล็ดเลือด 201 เซลล์ต่อลูกบาศก์ มิลลิเมตร ฮีมาโตคริตร้อยละ 34.8 ลิมโฟไซต์ร้อยละ 7 แพทย์วินิจฉัยใช้เฉียบพลัน (Acute febrile illness) ให้ยาไปรับประทานที่บ้าน วันที่ 12 มิถุนายน 2558 แพทย์นัดเจาะเลือด แรกรับยังมีไข้สูง ไอมีเสมหะ เจ็บคอ ทานอาหารได้น้อย อ่อนเพลีย แรกรับอุณหภูมิร่างกาย 39.5 องศาเซลเซียส ความดันโลหิต 90/60 มิลลิเมตรปรอท อัตราการเต้นของหัวใจ 96 ครั้งต่อนาที อัตราการหายใจ 22 ครั้งต่อนาที ผลการตรวจความสมบูรณ์ของเม็ดเลือด พบเม็ดเลือดขาว 6.4 เซลล์ต่อลูกบาศก์ เกล็ดเลือด 201 เซลล์ต่อลูกบาศก์ มิลลิเมตร ฮีมาโตคริตร้อยละ 34.8 ลิมโฟไซต์ร้อยละ 7 แพทย์วินิจฉัยใช้เฉียบพลัน (Acute febrile illness) สงสัยไข้แดงก็แพทย์รับไว้เป็นผู้ป่วยใน ให้การรักษาด้วยการให้สารน้ำ 5% ปริมาตร 1000 มิลลิลิตร, ผงละลายเกลือแร่, ยาลดไข้, ยาขับเสมหะ วันที่ 13 มิถุนายน 2558 เวลา 06.30 น. ผู้ป่วยมีอาการปวดท้อง เวียนหัว มือเท้าเย็น ชีพจรเบาเร็ว วัดความดันโลหิตไม่ได้ แพทย์ส่งต่อโรงพยาบาลระนอง เวลา 08.30 น. เข้ารับการรักษาที่ห้องวิกฤต (ICU) โรงพยาบาลระนอง ให้การรักษาพยาบาลตามแผนการรักษาของแพทย์ ระหว่างวันที่ 13 - 24 มิถุนายน 2558 ผู้ป่วยอาการไม่ดีขึ้น วันที่ 25 มิถุนายน 2557 ผู้ป่วยเสียชีวิต เวลา 07.30 น. แพทย์วินิจฉัยใช้เลือดออกซ็อก จากการสอบสวนโรคพบว่า ผู้ป่วยไม่มีประวัติเดินทางออกนอกพื้นที่ ผลการค้นหาผู้สัมผัสโรคร่วมบ้าน จำนวน 4 คน ไม่มีผู้ใดมีอาการ

ข้อมูลโรคใช้เลือดออกในพื้นที่พบผู้ป่วยโรคใช้เลือดออกในเดือนมกราคม 1 ราย และเมษายน 1 รายกิจกรรมควบคุมโรคที่ดำเนินการไปแล้ว 1) สำรวจลูกน้ำยุงลายที่บ้านผู้ป่วย CI = 50 เปอร์เซ็นต์ HI = 100 เปอร์เซ็นต์ มีสยิดไม่พบลูกน้ำยุงลาย 2) ให้ความรู้ด้วยการแนะนำการป้องกันตนเอง เพื่อให้ตระหนักหรือกลัวต่อโรค แก่ญาติผู้ป่วย 3) ค้นหาผู้ป่วยรายใหม่เชิงรุกในชุมชน 4) ให้ความศึกษาและประชาสัมพันธ์ 5) ประชุมอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน เพื่อร่วมกันรณรงค์กำจัดลูกน้ำยุงลายในชุมชน

4. อุบัติเหตุรถชน เสียชีวิต 8 ราย บาดเจ็บสาหัส 1 ราย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำนักระบาดวิทยาได้รับแจ้งจากสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 กรุงเทพมหานคร วันที่ 27 มิถุนายน 2558 เวลา 03.00 น. ว่า มีอุบัติเหตุรถเกิดบริเวณถนนสายเอเชีย จากการสอบสวนการเกิดอุบัติเหตุ พบรถตู้โดยสารไม่ประจำทาง สีเทา คนท้ายรถบรรทุกพ่วง 18 ล้อ ไม่ทราบหมายเลขทะเบียน บริเวณจุดเกิดเหตุบนถนนสายเอเชีย แยกทับน้ำ กิโลเมตรที่ 37+700 ขามุ่งหน้าเข้ากรุงเทพมหานคร ตำบลนางรำ อำเภอ บางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต ๓ จุดเกิดเหตุ 7 ราย เป็นเพศชาย 2 รายและเพศหญิง 5 ราย และบาดเจ็บ 3 ราย สาหัส 2 ราย และบาดเจ็บเล็กน้อย 1 ราย นำส่ง รพ.บางปะหัน 2 ราย และรพ.พระนครศรีอยุธยา 1 ราย ผู้บาดเจ็บสาหัสเสียชีวิตเพิ่ม 1 ราย จากการสอบถามผู้นั่งรถโดยสารรถตู้ทราบว่าได้ว่าจ้างรถตู้เหมาจากจังหวัดสุโขทัยเพื่อจะไปรับเสื้อผ้าจากตลาดโบ้เบ้ จังหวัดกรุงเทพมหานคร รอบที่ 1 เดินทางจากตลาดโบ้เบ้ถึงจังหวัดสุโขทัย เวลาประมาณ 18.00 น. รอบที่ 2 เกิดอุบัติเหตุ รถออกจากจังหวัดสุโขทัย เวลาประมาณ 22.00 น. เพื่อให้ทันกับตลาดโบ้เบ้เปิดช่วง 03.00 น. ขณะขับรถมุ่งหน้ามาที่ตลาดโบ้เบ้ มีการเปลี่ยนยาง 1 ครั้ง ประมาณ 1 ชั่วโมง ที่จังหวัดพิษณุโลก เมื่อถึงจุดเกิดเหตุรถตู้เกิดเสียหลักพุ่งชนท้ายรถบรรทุก บริเวณถนนเลนส์ขาวสุด ซึ่งปกติรถบรรทุก 18 ล้อ ควรจะวิ่งเลนส์ซ้ายสุด ส่งผลให้คนขับรถตู้และผู้โดยสารเสียชีวิตและบาดเจ็บดังกล่าว ส่วนรถบรรทุกคู่อรณิหลบหนี มาตรการบริเวณที่เกิดเหตุเป็นจุดเสี่ยง และเป็นพื้นที่เฝ้าระวังของพื้นที่

7 โรคที่พบบ่อยในช่วงภัยแล้ง

โรคอาหารเป็นพิษ

อหิวาตกโรค

โรคบิด

โรคไข้เอนเทอริก

โรคไข้ไทฟอยด์

โรคไข้พาราไทฟอยด์

โรคไวรัสตับอักเสบบี เอ

Tips :

วิธีการทำสารละลายน้ำตาลเกลือแร่ด้วยตนเอง
โดยใช้น้ำต้มสุก 1 ขวด (750 มิลลิตร)
ผสมน้ำตาลทราย 2 ช้อนโต๊ะ
และเกลือแกง ½ ช้อนชา
ผสมให้เข้ากัน ทิ้งไว้ให้เย็น ดื่มแทนน้ำ

วิธีการดูแลตนเอง

“กินร้อน ช้อนกลาง ล้างมือ”

- ควรรับประทานอาหารที่ปรุงสุกใหม่
- ถ้าต้องเก็บอาหารที่ปรุงสุกไว้นานกว่า 4 - 5 ชั่วโมง ควรเก็บไว้ในตู้เย็น
- อาหารค้ำมือควรอุ่นให้ร้อนก่อนรับประทาน
- ใช้ช้อนกลางเมื่อรับประทานอาหารร่วมกับคนอื่น
- ไม่นำอาหารที่ปรุงสุกแล้วมาปนกับอาหารดิบอีก เพราะอาหารที่สุกอาจปนเปื้อนเชื้อโรคได้
- เก็บอาหารให้ปลอดภัยจากแมลง หนู หรือสัตว์อื่นๆ
- ดื่มน้ำสะอาด หากไม่มั่นใจควรต้มก่อนบริโภค
- ล้างมือด้วยน้ำและสบู่ก่อนและหลังเข้าห้องน้ำ ปรุงอาหารและรับประทานอาหาร
- ถ่ายอุจจาระในห้องส้วมที่ถูกสุขลักษณะ
- หากท้องเสียควรดื่มสารละลายน้ำตาลเกลือแร่ (โอ อาร์ เอส) เพื่อช่วยไม่ให้ร่างกายสูญเสียน้ำมากเกินไป

สำนักโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค
อาคาร 4 และ 6 ชั้น 6 สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ถ.ติวานนท์ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000
โทรศัพท์: 0-2590-1776 โทรสาร: 0-2590-1784 อีเมล: boe.moph@gmail.com